

V Eurostatu jsem měl na kolegy a nadřazené štěstí

Rok a půl pracoval Pavel Vančura, vedoucí oddělení statistiky cestovního ruchu ČSÚ, ve statistickém úřadu Evropské unie. Zahraniční zkušenosti a globální ekonomický rozhled z něj vytvořily „statistického optimistu“.

V listopadu 2009 jste vstoupil v Lucemburku do dveří Eurostatu na pozici národní expert. Co bylo vaší náplní práce?

Mým hlavním úkolem bylo posílit tým pracovníků statistiky cestovního ruchu, která byla kapacitně nedostatečně pokryta. Z toho vyplývá, že jsem byl zapojen do celkového dění v sekci. Postupem času se má dennodenní pracovní náplň konkretizovala a začal jsem se podílet například na přípravě nového nařízení, které za mého působení v Eurostatu postoupilo do fáze projednávání v Radě EU a Evropském parlamentu. Příprava kompromisních textů, spolupráce s aparátem EU a vyjednávání s institucemi EU i členskými státy byla velmi zajímavá zkušenost. V souvislosti s nařízením bylo potřeba rovněž připravit, definovat a v praxi otestovat zprávy o kvalitě a ukazatele kvality a metadat, což bylo mým dalším úkolem. Dále jsem dostal na starost přípravu a pak řízení grantu v rámci tzv. ESSnet projektů. To jsou projekty, ve kterých je hlavním cílem šíření dobrých praktik v rámci Evropského statistického systému. Náš grant se konkrétně týkal automatického sběru dat v ubytovacích zařízeních.

Jak si na tom Evropa s cestovním ruchem stojí?

Údaje za rok 2010 nám ukázaly pozvolné oživení cestovního ruchu. Vyjádřeno z pohledu provozovatelů hotelů a podobných zařízení se počet přenocování v loňském roce meziročně zvýšil o necelá tři procenta. Pozitivní vývoj se přehoupl i do začátku letošního roku.

Kolik činí podíl cestovního ruchu České republiky na hrubém domácím produktu?

Ekonomický pohled na cestovní ruch je v poslední době veřejností velmi žádaný. Proto také vznikl tzv. satelitní účet cestovního ruchu, který by měl na tuto otázku najít odpověď. ČSÚ je v tvorbě TSA (z anglického Tourism Satellite Account) velmi aktivní a spolupracuje za tímto účelem s různými národními i mezinárodními institucemi. Jedním z mnoha ukazatelů TSA je i zmíněný podíl na HDP. U nás se pohybuje okolo tří procent. V letech 2003 až 2006 byl nad touto hranicí a v pozdějších letech mírně pod ní.

Liší se nějak toto číslo od evropského průměru?

Porovnání s Evropou není úplně nejlehčí, jelikož situace ohledně TSA a kvality dat včetně aktuálnosti informací se stát od státu výrazně liší. Pokud ale vezmeme všechny dostupné informace a přimhouříme „statistické“ oči nad jejich kvalitou, můžeme porovnávat. Ze studie, kterou jsem během svého působení v Eurostatu zpracoval, vyplývá, že při

porovnání podílu cestovního ruchu na celkové domácí nabídce (jiný ukazatel než podíl na HDP) se ČR řadí k zemím s menším významem cestovního ruchu. Pro srovnání: na Kypru či ve Španělsku je podíl na domácí nabídce 9,1 %, resp. 5,5 %. U nás se pohybuje okolo 2 %, což je o procento méně, než byl průměr za 21 evropských zemí, za které byla data dostupná.

Eurostat si nepožizuje „svá vlastní“ data, nýbrž pracuje výhradně s údaji, které mu poskytují národní statistické úřady jednotlivých členských států. Jak se řeší případ, že jeden z nich „fixluje“?

Vždy, když jsem v Eurostatu pobýval delší dobu, bylo tam živo, vlastně lépe řečeno dusno. V roce 2003 při mé půlroční stáží propukl v Eurostatu finanční skandál o zneužívání fondů EU. Výsledkem byly zapečetěné kanceláře, změny ve vedení a všeobecný neklid uvnitř instituce. Nyní to

bylo zase Řecko a jeho, diplomaticky řečeno, zkreslování údajů o rozpočtovém deficitu. Bylo zajímavé slyšet názor řeckých kolegů v našem unitu na situaci v jejich rodné zemi. Řešení situace, kdy někdo „fixluje“, není jednoduché. Vyžaduje to velké diplomatické úsilí.

S touto otázkou souvisí téma zrcadlové statistiky. Můžete tento termín vysvětlit a sdělit, k jakým účelům se používá?

Bylo by to asi na delší rozpravu, ale zjednodušeně řečeno, je to porovnání údajů, které z podstaty věci sledují jeden a ten samý ukazatel přesně, jako je např. totožný odraz čehokoli ve standardním zrcadle. Příklad uvedu na cestovním ruchu. Údaj o počtu Čechů cestujících do Německa tak jak ho zachytí naše statistika, by měl být shodný s údajem, jak ho zaznamenají němečtí kolegové. Čili výjezdový cestovní ruch Čechů do Německa je pro Německo příjezdový cestovní ruch Čechů do jejich státu. Logicky a teoreticky je to zcela jasné, mělo by to být stejné číslo, ale praxe je mnohdy na hony vzdálená. Příčin může být více, počínaje jiným metodickým vymezením daného ukazatele, konče kvalitou údaje. Rozhodně ale je dobré takto údaje porovnávat a snažit se rozdíly zmenšovat. Jednou jsem slyšel i takovou kacířskou myšlenku, která oblast zrcadlové statistiky dostává do úplně jiné roviny. Tvrzení spočívalo v tom, že ještě podezřelejší než velký rozdíl je situace, když se dva údaje o tom samém jevu shodnou. Tomu, kdo zná složitost a všechna úskalí sběru statistických dat, je jasné, že v tomto ohledu je něco velmi podezřelého.

Jaký způsob komunikace svých výstupů Eurostat upřednostňuje?

Ve své dosavadní statistické praxi jsem se setkal se dvěma názory na téma „květnosti“ statistické mluvy a prezentace dat. Jedni tvrdí, že statistika je ve své podstatě suchá věda založená na striktním, přesném a stále se opakujícím způsobu vyjadřování, aby se minimalizoval prostor pro zkreslení informace. Druzí naopak chtějí statistiku přiblížit více populárnímu stylu tak, aby byla více čtivá a srozumitelná široké veřejnosti. Můj pohled na věc je někde uprostřed. Nedělat ze statistiky suchou vědu, které rozumí jen zasvěcení odborníci, ale také neskouznout ke stylu až téměř „bulvárnímu“. Eurostat se podle mě snaží o podobný přístup, čili prezentaci populární formou, ale obsahující všechny metodické poznámky potřebné ke správné interpretaci údajů.

Jak na vás působilo prostředí a lidé v Eurostatu?

Příjemně. Výhodou bylo, že jsem Lucemburk a Eurostat dobře znal již před svým nástupem na pozici národního experta. Pracovní prostředí je vyhovující a servis pro pracovníky na vysoké úrovni. To ocenil především nově příchozí zaměstnanci, kterým se dostane velké pomoci při jejich prvních dnech na novém působišti. Co se lidí týče, měl jsem velké štěstí na dobré kolegy i nadřízené, což považuji za alfu a omegu každého pracovního prostředí.

Všiml jste si určitých rozdílů mezi kolegy ze západní části Evropy a ze zemí bývalého komunistického bloku?

Odpověď bych rozdělil na dva pohledy: na pohled dovnitř – na zaměstnance Eurostatu, a pak na kolegy, kteří tam přijíždějí z členských států na pracovní jednání. V multikulturním a národnostním prostředí, jakým Eurostat bezesporu je, jsem velké rozdíly mezi „západním“ a „východním“ pracovníkem nevypozoroval. Ve druhé skupině, musím

přiznat, jsem rozdíl zaznamenal a bohužel pro nás nevyznívá nejlépe. Mluvím především o jazykové výbavě, která není stále u „Východoevropána“ na takové úrovni jako u jeho „západního“ kolegy. Nerad bych paušalizoval, protože to rozhodně neplatí ve sto procentech případů. V obecnější rovině byl patrný rozdíl v komunikaci v angličtině. Je velká škoda, když kvůli tomu není na mezinárodním poli velmi dobrý odborník aktivní.

“
Ekonomický pohled na cestovní ruch je v poslední době veřejností velmi žádaný. Proto také vznikl tzv. satelitní účet cestovního ruchu, který by měl na tuto otázku najít odpověď.

Měl jste předtím, než jste odjel do Eurostatu, nějakou multikulturní průpravu?

Ano měl. Ostatně, a s trochou nadsázky, mohu říci, že takové mini multikulturní prostředí je samotná moje rodina, jelikož manželka pochází z východního Slovenska. Větší průpravu jsem dostal až po nástupu do ČSÚ, kdy jsem se začal účastnit různých mezinárodních konferencí a pracovních setkání. V roce 2003 jsem absolvoval půlroční stáž v Eurostatu, kdy jsem mohl tuto organizaci a Lucemburk poznat poprvé a hned na delší dobu. Je velmi zajímavé pohybovat se v prostředí, kde se mísí národnosti i kultury. Má to své reálné dopady. Zažil jsem situace, kdy dojednat kompromis s Němcem je velmi složité. Ale jakmile se spolu domluvíte, platí to. Španěl vám zase ochotněji kývne, ale nemáte u něj jistotu, že dohodu dodrží. Opět to neplatí obecně, někdo může mít zkušenost opačnou. Chtěl jsem pouze naznačit zajímavý dopad kultury na běžný život, což se v mezinárodní instituci děje každou vteřinu.

Seznamte se

JMÉNO: Ing. Pavel Vančura

ZAMĚSTNÁNÍ: Od povodňového roku 2002 jsem zaměstnán na ČSÚ. Od listopadu 2009 do dubna 2011 jsem rok a půl působil v Eurostatu na pozici národního experta.

RODINA: Spojená s rodištěm v Poděbradech, kde spolu s manželkou vychováváme dva malé syny. Jejich současná zábava je řeckořímský zápas nejlépe v malém prostoru dětské postýlky, odkud nemůže ani jeden utéct.

PŘÁTELÉ: Mám to štěstí, že jsem jich pár za dosavadní život našel a doposud udržel.

OBLÍBENÉ ČÍSLO: Číslo pět a snad v tom nebude nikdo hledat spojitost s mou povinnou školní docházkou.